

НЕПОРУШНІ СИМВОЛИ

У 1859 р. Анрі Дюнан, швейцарський підприємець, подорожував північною Італією і став свідком жаклих наслідків битви під Сольферіно. Він був глибоко вражений стражданнями тисяч поранених і помираючих солдатів, залишених без медичної допомоги, і написав книгу «Спогад про битву під Сольферіно», в якій висунув дві пропозиції щодо поліпшення якості надання допомоги жертвам війни:

- > ще в мирний час створити в кожній країні товариства допомоги, що складаються з волонтерів, готових надавати допомогу пораненим солдатам у воєнний час;
- > сприяти тому, щоб держави підтримали ідею надання захисту хворим і пораненим на полі бою, а також особам, які надають їм допомогу.

Перша пропозиція призвела до створення національних товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця майже в усіх країнах світу.

Друга пропозиція стала основою для розробки Женевських конвенцій. Станом на сьогодні всі держави приєдналися до чотирьох Женевських конвенцій і зобов'язалися дотримуватися їх. Ця пропозиція також призвела до прийняття єдиного відмітного знаку, який би забезпечував захист медичних служб збройних сил, волонтерів і поранених під час збройних конфліктів. Знак, або емблема, як його зрештою стали називати, повинен бути простим, пізнаваним на відстані, відомим усім і завжди незмінним.

Дипломатична конференція, що проходила в Женеві в серпні 1864 р., прийняла в якості такої емблеми червоний хрест на білому тлі, що відповідало зворотному розташуванню кольорів швейцарського прапора. Утім, під час російсько-турецької війни 1876-1878 рр. Османська імперія заявила про свій намір використовувати в якості захисної емблеми червоний півмісяць замість червоного хреста. Цей символ був формально визнаний у 1929 р. в одному з додатків до Першої Женевської конвенції.

У 2005 р. держави-учасниці Женевських конвенцій 1949 р. запровадили додаткову емблему: червоний кристал. Червоний кристал має такий самий правовий статус, як і червоний хрест і червоний півмісяць, і може використовуватися таким самим чином за таких самих умов. Він є альтернативним рішенням для держав і національних товариств, які не хочуть використовувати червоний хрест або червоний півмісяць.

Для отримання додаткової інформації перейдіть за посиланням: www.icrc.org/eng/war-and-law/emblem/overview-emblem.htm

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) є неупередженою, нейтральною та незалежною організацією, цілі й завдання якої мають виключно гуманітарний характер і полягають у тому, щоб захищати життя і гідність людей, що постраждали через збройні конфлікти та інші ситуації насильства, і надавати їм допомогу. Поширюючи та зміцнюючи гуманітарне право й універсальні гуманітарні принципи, МКЧХ докладає усіх зусиль для того, щоб запобігти стражданням людей. МКЧХ, заснований у 1863 р., стоїть біля витоків Женевських конвенцій та Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. МКЧХ керує діяльністю Руху щодо надання міжнародної гуманітарної допомоги в ситуаціях збройних конфліктів та інших ситуаціях насильства, а також координує її.

Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (МФТЧХ і ЧП) — найбільша у світі волонтерська гуманітарна організація. Вона складається зі 192 національних товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та діє по всьому світу. Щорічно 160,7 млн людей отримують допомогу у рамках програм довготривалої допомоги та розвитку, а 110 млн людей — у рамках програм реагування на стихійні лиха та відновлення на ранньому етапі. Ми діємо до, під час та після стихійних лих і ситуацій, що потребують надання невідкладної медичної допомоги, щоб задовольнити потреби вразливих осіб та покращити їхнє життя. Ми працюємо, дотримуючись неупередженості, без жодної дискримінації за ознакою громадянства, раси, статі, релігії, класової приналежності чи політичних переконань.

Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
P.O. Box 303, 1211, Женева 19, Швейцарія
T +41 22 730 42 22 E-mail: secretariat@ifrc.org www.ifrc.org

МКЧХ

Міжнародний Комітет Червоного Хреста
19, avenue de la Paix
1202, Женева, Швейцарія
T +41 22 734 60 01 Ф +41 22 733 20 57
Email: shop@icrc.org www.icrc.org
© МКЧХ, червень 2020 р.

ЕМБЛЕМИ ГУМАННОСТІ

Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

МКЧХ

ЕМБЛЕМИ ГУМАННОСТІ

Емблеми Червоного Хреста і Червоного Півмісяця є універсальним знаком надії для людей, що опинилися в умовах гуманітарної кризи. Емблеми показують спільнотам, які постраждали від збройних конфліктів та інших ситуацій насильства, а також від стихійних лих, що незабаром вони отримають допомогу.

Де б ці емблеми не були розміщені — на нагрудному знаку доктора, який працює в польовому шпиталі, на корпусі автомобіля, що перевозить поранених під час війни, або літака, що доставляє гуманітарну допомогу, — вони символізують для людей всього світу неупереджену, нейтральну і незалежну гуманітарну діяльність.

Крім того, ці емблеми несуть в собі ще важливіший сенс. У період збройних конфліктів червоний хрест, червоний півмісяць і червоний кристал є визнаними на міжнародному рівні символами захисту, який поширюється на медичний персонал збройних сил, військово-медичні установи та транспортні засоби, а також на цивільні медичні служби, які

мають відповідні повноваження. До них належать медичні служби національних товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (національних товариств) у тих випадках, коли вони виконують допоміжні функції щодо медичних служб збройних сил, або коли органи влади наділили їх відповідними повноваженнями відповідно до Женевських конвенцій.

Емблеми позбавлені будь-якого релігійного, політичного або культурного значення. Емблеми можуть використовуватися в різних цілях:

- > У якості захисного знаку, який показує сторонам у збройному конфлікті, що завжди необхідно надавати захист людям, транспортним засобам та установам, на яких розміщені ці емблеми, і що вони за жодних обставин не можуть бути військовою ціллю або об'єктом нападу.
- > Для позначення особи, транспортного засобу або установи, що пов'язані з організаціями, які є складовими частинами Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Емблеми

Нині використовуються три емблеми:

червоний хрест

червоний півмісяць

червоний кристал

ЯК МОЖУТЬ ВИКОРИСТОВУВАТИСЯ ЕМБЛЕМИ?

Використання емблеми строго регламентовано відповідно до Женевських конвенцій 1949 р. і Додаткових протоколів до них 1977 р. і 2005 р. Існує два способи застосування емблем.

3 метою захисту

Під час збройних конфліктів вони можуть використовуватися з метою захисту, щоб уможливити безпеку:

- > медичних служб і духовного персоналу збройних сил;
- > медичного персоналу, установ і санітарних засобів національних товариств, коли вони перебувають у розпорядженні медичних служб збройних сил і на них поширюється дія військових законів і статутів;
- > цивільних лікарень, усіх цивільних медичних формувань і волонтерських товариств надання допомоги, медичних установ, їхнього персоналу та транспортних засобів, які здійснюють лікування і транспортування поранених, хворих і потерпілих від корабельної аварії, за умови, що вони діють на підставі спеціального дозволу влади і під її контролем.

Усі три емблеми мають однаковий статус і можуть використовуватися окремо з метою забезпечення захисту. Вони повинні бути розміщені на білому тлі, на цьому зображенні не повинно бути слів або додаткової графіки, малюнків або написів.

У мирний час емблеми можуть бути розміщені окремо і в своєму первинному вигляді як символ захисту:

- > медичних служб і духовного персоналу збройних сил;
- > персоналу, медичних формувань і транспортних засобів національних товариств, які з дозволу влади можуть бути мобілізовані в разі збройного конфлікту.

Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) і Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (Міжнародна Федерація) можуть використовувати емблеми в будь-який час (в мирний час і в період збройного конфлікту).

3 метою позначення

У мирний час емблеми можуть використовуватися з метою позначення:

- > волонтерами і співробітниками, пов'язаними з Рухом (з національними товариствами, МКЧХ або Міжнародною Федерацією), або бути розміщені на відповідному майні;
- > як виняткова міра автомобілями швидкої допомоги і пунктами надання першої допомоги, які повинні надавати тільки безкоштовну медичну допомогу пораненим і хворим відповідно до національного законодавства і за чітко вираженої згоди національного товариства.

Коли організації, що входять до складу Руху,

використовують емблему з метою позначення, і вона є частиною їхнього логотипу, емблема завжди повинна супроводжуватися їхньою повною або скороченою назвою, а не просто словами «червоний хрест» або «червоний півмісяць». Емблема повинна бути невеликого розміру, і її не можна розміщувати на наруканих пов'язках або дахах будівель, щоб її не ототожнювали з емблемами, які використовуються з метою захисту.

НЕПРАВОМІРНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЕМБЛЕМ

Будь-яке неправомірне використання емблем може послабити їхнє захисне значення і підірвати повагу до них під час збройних конфліктів. Воно може поставити під загрозу життя тих, хто має право розміщувати емблему з метою власного захисту під час надання медичної допомоги, обмежити безпечний доступ для гуманітарних співробітників Руху і утруднити доставку гуманітарної допомоги. Нижче наведені кілька випадків неправомірного використання емблем:

Імітація

Використання знаку, який через збіг за формою і (або) кольором можна ототожнити з емблемою.

Незаконне використання

Це використання емблеми з порушенням норм міжнародного гуманітарного права. Використання емблеми установами або особами (комерційними фірмами, аптеками, лікарями приватної практики, неурядовими організаціями, приватними особами, тощо), які не мають на це повноважень, або з цілями, здатними підірвати репутацію організації або належну повагу до емблеми.

Ілюстрації: E. Boero

Віроломство

Використання емблеми під час збройного конфлікту для захисту комбатантів або озброєння і військової техніки з наміром введення супротивника в оману. Якщо віроломство стало причиною смерті або серйозних тілесних ушкоджень, то віроломне використання емблеми вважається воєнним злочином.

Щоб добитися загальної поваги до емблем та забезпечити їх належний захист, держави-учасниці Женевських конвенцій 1949 р. зобов'язані вводити в дію відповідні національні закони, щоб регулювати застосування емблеми, запобігати випадкам її неправомірного використання і карати за нього як під час війни, так і в мирний час.

Національні органи влади також повинні вживати заходів для інформування громадськості, комерційних підприємств та медичної спільноти про належне використання емблеми. Національні товариства також співпрацюють із владою з метою належного застосування емблеми.

СИМВОЛИ ГУМАНІТАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО РУХУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА І ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ

Розміщуючи емблеми Червоного Хреста або Червоного Півмісяця з метою показати свій зв'язок з Рухом під час збройних конфліктів, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, співробітники національних товариств і волонтери прагнуть висловити дуже важливу думку: діяльність, яку вони здійснюють, має виключно гуманітарний характер, і їм необхідно завжди надавати безпечний доступ до людей та спільнот, які постраждали від кризової ситуації.

Організації та особи, що належать до Руху та використовують ці символи, готові виконувати свою гуманітарну місію в повній відповідності до сімох Основоволожних принципів Руху (гуманність, неупередженість, нейтральність, незалежність, добровільність, єдність і універсальність). Люди ро-

зуміють, що діяльність Руху не переслідує політичних, релігійних, військових чи економічних цілей і, отже, вона повинна викликати загальну довіру і повагу і прийматися всіма.

Таке розуміння має надзвичайно важливе значення, оскільки це означає, що люди, які мають різне соціальне походження і представляють всі сторони в збройному конфлікті, довіряють цим гуманітарним працівникам. Це, у свою чергу, допомагає співробітникам і волонтерам товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця надавати допомогу всім людям і спільнотам, які її потребують, не наражаючись на небезпеку, в воєнний час і під час інших гуманітарних катастроф.

